

Beretning om den store franske Landbokommissionens Arbejder.

(Efter Journal de l'Agriculture).

For 3—4 Aar siden (1ste Bind Side 17) meddelte Tidsskriftet, at der paa Grund af de Tryst, hvorunder det franske Agerbrug arbejdede, herskede en Del Misfornøjelse i den franske Landbo-stand, og at Regjeringen derfor havde nedsat en Kommission for at undersøge Agerbrugets Stilling og Vilkaar, og i 2det Bind Side 16 meddeltes, at dens Arbejder havde naaet et over-ordentligt Omfang, idet 4—5000 Landmænd vare blevne afhørte angaaende Sagen og omtrent 6000 skriftlige Erklæringer vare indkomne. Alle disse Beretninger ere blevne trykkede og fyldte omtrent 40 Bind, og Kommissionen har afgivet en Hovedberetning, der punktvis og med stor Dygtighed behandler de fremkomne Klager og Spørgsmaal. Mange af disse havde ogsaa Betydning for os, og vi lovede derfor dengang at meddele Resultatet, naar det forelaa. Som et saadant maa vi paa en Maade betragte den Rapport om Kommissionens Arbejder, som den franske Indenrigsminister for kort Tid siden har tilstillet Kejseren, og vi hidsette derfor nedenfor de vigtigste af de heri omhandlede Punkter, skjøndt man ganske vist maa søle sig en Del skuffet ved det i Forhold til det benyttede Apparats Storhed temmelig ringe Udbytte angaaende praktiske Reformslag, hvortil Ministeren er naaet. Men dels er der ingen Tvivl om, at de indkomne Beretninger ville faa stor Indflydelse paa de fremtidige Landbrugslove, og dels har den omfangsrige og indsigtsfulde Drøftelse, som Besvarelsen af de mange vigtige landøkonomiske Spørgsmaal har fremkaldt saavel i Pressen, i offentlige Forsamlinger som i private Kredse, stærkt bidraget til at klare Tanterne og Meningerne, fjerne Fordomme og Fejlsyn og aabne Døret for nye Retninger og Fremskridt paa Landøkonomiens

Omraade; og dette indirekte Gode maa betragtes som saa overordentlig vigtigt, at det i sine Virkninger maa antages langt at ville overgaa den, som selv store og omfattende Love vilde kunnet fremkalde. Og i een Retning endnu tro vi, at dette Høre vil drage heldige Virkninger efter sig for det franse Agerbrug, og det er derved, at medens Agerbrugets Ledelse, gennem Dyrskuer, Landboforeninger osv., hidtil altfor meget har hvilet i Regjeringens Haand, og derfor ikke saaledes udviklet Selbshjælpen som i flere andre Lande, saa vil nu denne Selbvirkomhed for Fremtiden udvikle sig stærkere, derom vidner noksom den Tankeretning, der i de sidste Aar er kommet til Orde i den franse landøkonomiske Presse og det Initiativ til Selvledelse af Agerbrugets Interesser, som private Kræfter ligeledes i de sidste Aar har grebet paa flere Maader. —

Kommissionens Arbejder ere gaaede i tvende Retninger, nemlig dels en Undersøgelse af den civile Lovgivning, Toldvæsenet, Accisen, Skattevæsenet etc., dels en Undersøgelse af Landbolovgivningen, Gjødningsvæsenet, Vanding, Draining, kort sagt alt, hvad der vedrører Agerbruget som saadant, og Ministerens Rapport har beholdt den samme Orden.

Med Hensyn til Skattevæsenet har der været tilstillet Kommissionen en Mængde Klager og Forslag til Forandringer, saasom at lade en Del af Afgifterne falde paa den bevægelige Formue, Kapitalen, istedetfor paa de faste Ejendomme, at nedsætte Afgifterne af Arv, af Ejendommens Registrering samt Stempelafgifterne og Afgifterne paa Forpagtningskontrakterne. Ligeledes fordres en Forandring af Skatten paa flydende Varer samt Afstæffelse eller Nedsættelse af Accisen. Kommissionen gjør opmærksom paa det Farlige i at lægge en Del af Skatterne over paa den bevægelige Formue, da det let vil bidrage til at holde Kapitalen borte fra de store industrielle Foretagender, saasom Jernvejens Anlæg etc. Man vil isøvrigt derved nødvendigvis komme til Indkomstskatten, der vel er anvendt i andre Lande, men som man der er i Begreb med at forlade igjen. Kommissionen indskrænker sig derfor til at anbefale Regjeringen at have sin Opmærksomhed henvendt paa en ligeligere Fordeling af Byrderne imellem de to Slags Formue, den bevægelige og den ubevægelige.

Hvad angaaer Registrerings- og Stempelafgiften, saa anbefaler Kommissionen at gjøre alt for at lette Omsætningen af Ejendommene, saavel ved Kjøb og Salg, som ved Arv, dels ved at nedsætte Afgifterne, dels ogsaa paa anden Maade. Ligeledes anbefaler den Regjeringen ikke at modsætte sig Sammenlægning

af Ejendomme, da Tilbøjeligheden til Udskykning isorvejen er stor nok.

De Klager, som ere bleve førte mod de høje Afgifter paa spirituose Varer, har Kommissionen ikke troet at burde tage tilfølg, men den har indskrænket sig til at opfordre Regjeringen til at have sin Opmærksomhed henvendt paa Midlerne til at have de Ubehageligheder, der ere forbundne med Oprævningsmaaden.

Man har været enig om ikke at kunne lade Accisen bortfalde uden samtidig at skaffe Kommunerne en anden Indtægtskilde, og Umuligheden heraf har bestemt Kommissionen til at bibeholde den, idet den anseer den for en fornøftig Konsekvens af det franske Stattesystem, der bestaaer i at tilvejebringe Statens Indtægter saavel ved direkte som ved indirekte Paalæg. Det belgiske System, der gaaer ud paa at afstaa en Del af Toldafgifterne til Kommunerne, forekommer derimod Kommissionen at bestidde store Ulemper, idet det dels gjør Kommunerne afhængige af Finantserne og saaledes angriber deres Selvstjyrelsesret, og dels betaler til Landkommunerne en Del af Byernes Afgifter.

Med Hensyn til Toldvæsenet erklærer Kommissionen sig for Frihandelsprincippet og gjør gjældende, at Agerbruget, som Moder til al anden Industri, har Ret til at blive sat paa lige Fod med de andre Grene af den nationale Produktion. Af mere særegne Spørgsmaal fremhæves, at Kommissionen er imod Gjensindførelsen af Indførselstold paa Uld, samt anbefaler Ophævelsen af Dplagstolden paa Guano og Nedsættelse af indtil Halvdelen af Indførselstolden paa Heste og Føl. Endelig er den imod fri Indførsel af Agerdyrkningsmaskiner, medens den med Hensyn til de fremmede Vine foreslæaer, at der træffes Bestemmelse om, hvor stor en Mængde Vinaand de maa indeholde, før der skal betales Told af dem.

Kommissionen har ikke beffjæstiget sig med Kornlovene, da dette Spørgsmaal maa betragtes som løst ved Loven af 1861.

Kommissionens Arbejde med Hensyn til Kommunikationsmidlernes Forbedring er i høj Grad bleven lettet ved de sølgende i den nyeste Tid truffne Foranstaltninger, navnlig ved Loven af 15. Juli 1868 angaaende Bivejene, ved hvilken disses Istandsættelse og Forbedring efter et stort Omfang blev paabudt, og ved de Summer, der ere opførte paa Budgettet til Bygning af Jernveje af lokal Interesse, samt ved de Overenskomster, der ere truffne med de store Jernvejskompagnier om Fuldførelsen af vore Jernveje, og endelig ved de Bestemmelser, der ere indførte i Forslaget til en ny Landbolov forsaavidt angaaer Landvejene og Vejene og Stierne for Dbjergværksdriften. Kommissionen ind-

frænker sig derfor til at anbefale, at Jernvejstransporten lattes saameget som muligt, navnlig ved at Taxten for mindre Dyr, Faar etc., nedsættes, og ved Udgivelsen af en Liste over Taxterne, samt ved at forøge Midlerne til Varernes hurtige Bortskaffelse fra Stationerne. Kommissionen har maattet opgive Forlangendet om en ensartet Taxt for alle Jernveje, paa Grund af de uoverstigelige Vanskeligheder, som stillede sig i vejen derfor, og har maattet lade sig nøje med Jernvejsbestyrelsens Erklæring om dens uafbrudte Bestræbelse for at nedsætte Taxterne. Endnu fortjener det at bemærkes, at Kommissionen har udtalt sig for Bagerneringens Frigivelse og, som en Følge deraf, for Ophevelse af Brødtaxten.

Med Hensyn til den Del af Beretningen, som angaaer det egentlige Agerbrug, da forudstikker Ministeren, inden han gaaer over til Kommissionens Indstillinger, en almindelig Betragtning over Agerbrugets Tilstand og Fremstridt i Frankrig, der omtrent lyder saaledes:

„Naar man betragter Sagen i sin Helhed, træer jeg, at man uden Overdrivelse kan sige, at vort Agerbrug er i Fremstridt; men medens de indførte Forbedringer vel ere temmelig bethdelige i visse Egne af Landet, ere de mindre i andre. I Reglen anvender man nu en større Omhu paa Jordens Dyrkning, og Gjennemsnitsudbyttet er steget. Kreaturopdrættet ledes med mere Indsigt, og Forbedringen af vore Husdyrracer er hvert Aar kjendelig ved Provins-Dyrskuerne. Trods de Odelæggelser, som Vinavlen i de senere Aar har været udsat for, dels ved den almindelige Drueshygdom og senest ved den nye Sygdom i Vinstoffen, den saakaldte Puceron, trives den dog endnu frodigt. Landbobefolkningens Stilling har forbedret sig, og det bekræftes paa ethvert Blad af Kommissionens Beretning af Folk af de mest forskjellige Meninger, at vor Arbejderbefolkning paa Landet lever bedre, er bedre klædt og boer bedre end nogen- sinde før, og at Forpagterne i visse Egne føre en Leve- maade, der røber en Velstand, ja endog Luxus, som var ukjendt af deres Forfædre.

Anlægget af nye Jernveje, Udviklingen og Fuldsørelsen af andre Kommunikationsmidler, Aabningen af nye Afsetningssteder for vore Produkter ved Handelstraktaterne, Statens Opmuntring og det Exempel D. Majestæt med Hensyn til Forbedringer i Agerbruget har givet i de Egne, hvor det staaer mest tilbage, Indførelsen af Agerbrugsmaskiner, der vel endnu er temmelig begrændset, endelig vor Landbobefolknings Virksomhed og Ihærdighed, — alt dette er de Hovedfaktorer, som have bidraget til at skabe en saa tilfredsstillende Tilstand. Uheldigvis findes der ogsaa Stykker i

dette Maleri. Sygdommen blandt Silkeormene har været meget øbelæggende for vore Silkeavlslødepartementer. Uldens lave Pris er en væsentlig Ulempe for de udstrakte Egne, hvor Faareholdet er en nødvendig Betingelse for Agerbruget, da den lave Uldpris ikke kan opvejes af de høje Kjødpriiser. Næsten overalt klager man over Mangel paa Kapital, men Manglen af Arbejdere og den deraf følgende Stigning af Daglønnen er, især for de store og middelstore Ejendomme, den største Kilde til Vansteligheder og Forlegenheder. Denne stedsevoxende Mangel hidrører i Virkeligheden fra Aarsager, der staa i Forbindelse med den almindelige Udvikling af Civilisationen, og som det omtrent er umuligt for Menneskene at beherske.

En af Hovedaaragerne er uimodsigelig den mægtige Tiltrækning, som de store Byer udøve paa Landbefolkningen, især efter at Anlægget af Jernvejene har gjort Rejsen dertil saa let. Denne Flytning fra Landet til Byerne er iøvrigt et Fænomen, som ikke er ejendommeligt for Frankrig alene. Det samme finder Sted næsten over hele Europa. Bevægelsen vil falde bort af sig selv, enten derved at den bliver misbrugt, eller ved at der efterhaanden i Tidernes Løb indføres nye og store Forbedringer i Agerbruget, som ville sætte dette i Stand til at yde en højere Betaling for Arbejdet. En anden Grund til Arbejdermanglen paa de større Gaarde, og som er mere særegen for vort Land, er Landbobefolkningens Vedhængen ved Jorden. Medens man i andre Henseender kun kan lykønske sig hertil, har denne Omstændighed dog skabt en Mængde smaa Jordbesiddere, som kun arbejde for sig selv, og Husmænd, som anvende en Del af den Tid, de tidligere offrede paa de større Gaarde, paa deres egne Jorder. Anvendelsen af Maskiner synes at være det bedste Middel til at supplere de manglende Arme, og det besidder den dobbelte Fordel, paa engang at udføre Arbejdet bedre og hurtigere." —

Der er saa Spørgsmaal, som have været drøftede saa hyppigt under Undersøgelsen, som Kreditforholdene paa Landet, og Meningerne have været meget afvigende. Medens man nemlig paa den ene Side har paastaet, at Agerbruget kun med Vansteligheid og til overdrevne Renter kan forskaffe sig de fornødne Penge, haandhæver man paa den anden Side, at de Ejere og Forpagtere, der ere ordentlige og virksomme og højt agtede for deres Redelighed, med Hensyn til deres Kredit ere stillede under samme Vilkaar, som de andre Klasser i Samfundet. Kommissionen har derfor heller ikke kunnet tilraade, at Staten paa nogenjomhelst Maade skulde blande sig deri, men

mener, at alle Kreditinstituter bør have en aldeles privat Karakter.

En Lov af 27de Juli 1867, som gaaer ud paa at undertrykke Bedragerier i Handelen med Gjødning, har fritaget Kommissionen for at beskæftige sig med Klagerne over dette Spørgsmaal, men den har troet at burde henvende sin Opmærksomhed paa Spørgsmaalet angaaende Gjødningen fra Byerne, der er af største Betydning for Agerbruget.

Den fuldstændige Tilbagegiver til Jorden af de frugtbare Stoffer, som hvert Aars Høst berøver den, er nutildags anerkjendt som en Hovedgrundsetning i ethvert fremadskridende Agerbrug. Den nødvendige Konsekvens heraf er Forpligtelsen til at tilbagegive Landet alle de frugtbare Stoffer, som enhver Opjohning af Mennesker frembringer. Hvis det derfor fra et hygieinisk Standpunkt er tilstrækkeligt for Byerne at befri sig for Affaldet og de andre Levninger, som deres Forbrug frembringer, saa er det fra et agronomisk Standpunkt af stor Betydning, at disse Stoffer kunne blive benyttede til en fornyet Produktion. Kommissionen har derfor ogsaa erklæret, at den anseer Tabet af disse Stoffer for skadeligt for Udviklingen af Landets Agerbrug, og stærkt fordømt at Vandet fra Kloaker og Rensdestene, samt Fejeste og andet Affald kastes i Floderne. Som den bedste og billigste Maade at bortskaffe Affaldet fra Byerne anbefales i Lighed med, hvad der er skeet i London, at føre det bort igjennem et Kloaksystem i flydende Form, ligesom den bedste Anvendelse af den saaledes erhvaldte Gjødning bestaaer i Blanding af saavel naturlige som kunstige Enge. Kommissionen har isvrigt ikke troet at burde udtale sig over de forffjellige Systemers Fortrin, men mener, at dette maa rette sig efter de lokale Forhold. Derimod har den udtalt det Ønske, at man burde henlede Kommunalbestyrelsernes Opmærksomhed paa Nødvendigheden af uden Undtagelse at samle Affaldsgjødningen med Omhu, for at stille det til Agerbrugernes Raadighed; den opfordrer desuden Regjeringen til at undersøge, ved hvilke Midler man for Fremtiden kan forhindre, at Menneskeexcrementer og Spillevand kastes i Vandet, som ikke benyttes til Engvanding, istedetfor at samle dem og benytte dem i Agerbruget.

Kommissionen anseer Arbejder vedrørende Drainings- og Vandingsanlæg at være i den Grad til almindelig Nytte, at det berettiger til at stille dem i Klasse med Arbejder af offentlig Interesse, saasom Oprensning af Vandløb, Udtørring af Sumpe etc., med Hensyn til hvilke Loven af 1865 tillader

Flertallet af de deri interesserede at danne kommunale Foreninger, der ere bindende for Mindretallet. Dog tilraader den, at disse Foreninger ikke skulle kunne dannes uden efter en Erklæring om deres offentlige Nytte, hvilken Erklæring skal ledsages af en Instrux, ifølge hvilken en Komite, sammensat af Medlemmer af Generalraadet, Ingeniører og Ejendomsbesiddere, som ikke bo i Kommunen, skal bestemme de Ejendomme, der paa Grund af Forholdene eller deres Veligheden, skulle være fristagne for Deltagelse i Arbejderne.

Kommissionen har tillige undersøgt Grunden til den ringe Lyst til at benytte Fondet paa 100 Millioner Francs, som Lovene af 17. Juli 1856 og 28. Maj 1858 have bestemt til Laan til Drainingsarbejder, og den har troet for en Del at finde Grunden til denne Ligegehlbighed i de indviklede Formaliteter, samt i de Betingelser, Laantageren have at opfylde. Den har derfor anbefalet at simplificere disse Formaliteter, navnlig saaledes, at det blev overdraget Præfekterne ifødetfor Regjeringen at give den nødvendige Bemyndigelse til Kreditforeningen til at tilstaa Laanet. Den har paa samme Tid foreslaaet at forlænge Laanets Varighed fra 25 til 50 Aar. Endelig foreslaaer den at give dem, der ville draine, et Forstød, ifødetfor at der nu fordres, at en Del af Arbejdet skal være udført, forinden der udbetales noget af Laanet. Kommissionen foreslaaer endvidere at udvide Rækken af de Arbejder, hvortil der af Staten tilstaaes Laan paa samme Betingelser som til Draining, til Vandingsanlæg, Jnbdigningsarbejder, Anlæg af Veje, gavnlige for Agerbruget, af Kanaler etc.

Kommissionen har fremdeles udtalt sig om en Mængde mindre betydelige Spørgsmaal, saasom: Græsningsret, Afsamling, Opbud til Vinhøsten og Høstletten, Græsning i Stovene, Silkeavl, Statens Opmuntring af Agerbruget, Landbrugsundervisningen, Repræsentation for Agerbruget o. s. v., hvoraf her kun skal omtales nogle faa. Kommissionen bifalder saaledes fuldstændig den Maade, hvorpaa Staten understøtter og opmuntrer Agerbruget, og som hovedsageligen bestaaer i de talrige Tilskud, der ydes Landbosforeninger og Komiteer, i Oprettelsen af Provinsudstillinger, i Gresspræmier, i Dyrskuer for Slagtekvæg o. s. v., og den kan kun anbefale Regjeringen vedblivende at gaa fremad paa denne højmødige og heldbringende Vej.

Medens Kommissionen har bestjæftiget sig med den agromomiske Undervisning, har Undervisningsministeren ved Siden af det naturhistoriske Museum oprettet en landøkonomisk Undervisning, og betroet den til fremragende Professore i det na-

turvidenstabelige Fakultet; Formaålet for denne Undervisning er at uddanne unge Lærere for Landbostanden. Kommissionen foreslaaer, at der ved Siden af denne nyttige Institution burde oprettes en højere landøkonomisk Undervisningsanstalt, hvor de større Godsfejeres og Forpagteres Sønner kunne erholde videnskabelige Kundskaber, der svare til deres tilkommende Stilling. Ministeren gjør opmærksom paa, at der allerede findes 3 saadanne Provinsstoler, som fornødt have faaet en forbedret Indretning, og som stræbe at have deres Program til den Højde, som Kommissionen forlanger. Dersom der senere skulde vise sig Trang til endnu en Provinsstole, er han villig til at oprette en saadan, forsaavidt de finansielle Hjælpemidler og et tilstrækkeligt Undervisningspersonale er tilstede.

Kommissionen har ikke troet at burde tilraade Oprettelsen af Landbokamre, enten for Departementerne eller for Arrondissementerne. Den store Afstand imellem de Jordbrugere, som bedst repræsenterer de landøkonomiske Interesser, og deres Ulyst til at paatage sig kostbare Rejser, Banskælighederne endelig for dem ved at opholde sig i Byerne paa en Tid, da Arbejderne i Marken kræve deres Nærværelse, forekomme Kommissionen som ligesaamange Hindringer for at slige Institutioner kunne erholde tilstrækkelig Livskraft til at gjøre nogen væsentlig Nytte. De landøkonomiske Foreninger og Komiteer og alle de frit dannede Selskaber, hvis Tal stadig forøges i de forskjellige Egne af Frankrig, synes at være at foretrække for officielle Institutioner. Derimod tilraader Kommissionen at oprette et overordnet Landboraad udvalgt af Generalraadene, med et Medlem for hvert Departement, og hvortil Regjeringen da kan søge et vist Antal Medlemmer, for at sikke det nogle af de mest fremragende videnskabelige og landøkonomiske Kræfter, som muligvis bleve forbigaaede ved det almindelige Valg. Medlemmerne af Raadet bør vælges paa tre Aar, men vedblivende kunne gjen vælges. Raadet bør samles en Gang om Aaret i Paris til et Møde, som ikke bør vare mere end 1 Maaned.

Til Slutning bemærker Ministeren: „Som D. M. vil have seet af det Foregaaende, er en Del af Kommissionens Ønsker allerede bragt til Udførelse, medens en anden Del er i Begreb med at blive det. Andre, f. Ex. de angaaende Toldvæsenet, kunne ikke afgjøres for Næbliffet, fordi nye Undersøgelser anstilles. Endelig ville nogle finde deres Afgjørelse i den nye Landlov, som for Tiden er under Arbejde. Afseet fra disse Punkter, har jeg troet at burde henlede mine Kollegaers Opmærksomhed paa de af Kommissionens Indstillinger, der henhøre under deres De-

partementer. Selv vil jeg uopholdeligt bestjæftige mig med at undersøge de Forslag, som vedrøre min Bestyrelse.

Kommissionens Beslutninger og de samvittighedsfulde Beretninger, der ere gaaede forud for dem, ere overordentlig værdifulde Dokumenter fra Landbounderfølgelsen. Selve denne vidtløftige Undersøgelse vil i lang Tid danne en frugtbar Kilde, hvoraf Folk, som bestjæftige sig med Landbosforholdene, ville kunne øse.

Q.
